

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทราย
ตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
The Public Opinion to performance on Upper Houy bang soi Watershed
Development Project in the KokToom Sub-district,
Dong Luang District, Mukdahan Province

สากล ใจสู้ศึก*

วัชรินทร์ สุทธิชัย, สมเกียรติ เกียรติเจริญ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัด มุกดาหาร จำแนกประชาชนตามระดับการศึกษา เพศและอาชีพ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ โครงการลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม จำนวน ๓๖๗ คน กำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาพบว่า

๑. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนา พื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๑ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง ๓ ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** อาจารย์ที่ปรึกษา

คือ ด้านการพัฒนาป่าไม้และฟื้นฟูสภาพป่า ด้านการประมง ด้านการอาชีพเสริม และอยู่ในระดับน้อย ๑ ด้าน คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่นๆ

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ อาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕

๓. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม ๕ ลำดับ ดังนี้ ๑) ควรจะมีคลองส่งน้ำเข้าสู่ไร่นาของชาวบ้านทุกหมู่บ้านในตำบลกกตูม ๒) เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกในหน้าที่ให้มากกว่านี้ ๓) ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการรักษาป่า ๔) ควรมีมาตรการในการรักษาป่าไม่ให้ถูกตัดไม้ทำลายป่า และ ๕) ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการใช้สารเคมีเพราะจะมีอันตรายต่อทั้งคนและสัตว์ทั้งสะสมในดิน

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, การดำเนินงาน, ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน

Abstract

The purposes of this study were 1) To Public opinion to performance on upper Houy bang soi watershed area development project in Kok Toom Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province. 2) To compare Public opinion to performance on upper Houy bang soi watershed area development project in Kok Toom Sub-district, Dong Luang District, Mukdahan Province. The population was classified by education level, gender, and jobs. 3) To recommendation on performance Houy bang soi watershed area development project in Kok Toom Sub-district. The samples were 367 in habitants living in the area of upper Houy bang soi watershed development project in Kok Toom Sub-district. The sample size was fixed by the table of Krejcie & Morgan. Questionnaires with rating scale at 5 were used as a tool to collect data. Statistics employed for analysis of data included frequency, percentage, Mean, standard deviation, t-test (Independent sample), and one-way ANOVA: F-test. The statistical significance is at 0.5 level.

The finding revealed that:

1. The analysis result of public opinion to performance on upper Houy bang soi watershed development project in Kok Toom Sub-district,

Dong Luang District, Mukdahan Province in general at moderate level, in each subscale at a high level; namely development of water resources. There are three aspects at moderate level were ranked from high to low average; namely forest development and reforestation, fishery, professional supplements. The low level was the tracking performance and others.

2. The result of comparing the level of public opinion to performance upper Houy bang soi watershed development project in the area of Kok Toom Sub-district. The population was classified by education level, gender, and jobs. The result showed that generally, it was not statistically different at 0.05 significance level.

3. The five recommendations of population on upper Houy bang soi watershed development project in KokToom Sub-district were 1) They should have a canal to the fields of villagers from every village in KokToom Sub-district. 2) Officers have to be responsible for duty more. 3) They should be trained how to preserve the forest. 4) They should have defensive measures in maintaining the forest. 5) The villagers should be educated about the use of chemicals because it will be harmful to both human and animals. It also accumulates in the soil.

Keywords: Public opinion, performance, Houy bang soi watershed

๑. บทนำ

บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน อยู่ในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นพื้นที่รอยต่อ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดมุกดาหาร กาฬสินธุ์ และจังหวัดสกลนคร ภูมิประเทศทั่วไปเป็นป่าเขา ต้นน้ำ ลำธาร มีความอุดมสมบูรณ์สูง จึงมีราษฎรจับจองเพื่อแผ้วถางป่าเป็นพื้นที่ทำมาหากิน แต่จากการใช้ทรัพยากรที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้สภาพของดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในภาพกว้าง หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นไปเช่นเดิม จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ในอนาคต และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) โดยความร่วมมือกับจังหวัดมุกดาหาร โดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ประสานการปฏิบัติในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ เพื่อพัฒนาให้ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสมกับ ที่พระองค์ท่านทรงมีความห่วงใย ได้ประสานขอ

สนับสนุนไปยังผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และต่อมาคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการฯ (กปร.) จึงได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐ มอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) เป็นศูนย์ประสานงานในการดำเนินการประสานการปฏิบัติระหว่างประชาชนกับส่วนราชการละส่วนราชการด้วยตนเอง ๒. การเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ๓) การป้องกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและฟื้นฟูอีกครั้งหนึ่ง

จากผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน จังหวัดมุกดาหาร นับตั้งแต่พระองค์ท่านทรงมีพระราชดำริให้เปิดโครงการฯ จวบจนปัจจุบันได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎรในเขตพื้นที่โครงการฯ ซึ่งในภาพรวมราษฎรมีความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ ราษฎรสามารถรวบรวมผลผลิตไปขายในท้องถิ่นอื่นๆ ได้ เป็นการลดต้นทุนการขนส่ง และลดการถูกเอาเปรียบจากภายนอก ตลอดจนรู้จักการตลาดเพื่อผลิตพืชผลที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ได้รู้จักการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำลำธารให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม (เอกสารบรรยายสรุปความเป็นมาของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน

จากสภาพความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งการมีส่วนร่วม และแนวทางพัฒนาของประชาชน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาสังคมชุมชนและ ความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชน เป็นต้น เพื่อให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนาและเจริญรุ่งเรือง ต่อไป โดยเน้นเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐได้เปิดโอกาส ให้ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับและมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่าย ในการบริหารราชการ การบริหารงานโครงการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๘ แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาตรา ๘๕ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งผืนดิน ผืนน้ำ วิถีชีวิตของชุมชน

ท้องถิ่นและการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรฐานการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย (๒) กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง โดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร (๓) จัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนา และดำเนินการตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (๔) จัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล (๕) ส่งเสริมบำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน^๑ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ใช้หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะประกอบด้วย ๓ แนวทาง ได้แก่ การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ

พระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า อันทำให้เกิดความสุจริตโปร่งใส และได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในฐานะเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน จังหวัดมุกดาหาร นับตั้งแต่พระองค์ท่านทรงมีพระราชดำริ ให้เปิดโครงการฯ การดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม มีระดับการศึกษาน้อย จึงทำให้มีปัญหาในด้านต่างๆ อยู่ไม่น้อย เช่น ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านพัฒนาป่าไม้ ด้านพัฒนาดิน ด้านพัฒนาอาชีพจึงทำให้ในการดำเนินงานบางครั้งเกิดปัญหาเพราะประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการรับบริการและสร้างแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทราย

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, ๒๕๕๐, หน้า ๒๗.

ตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูมอำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหารแก่ประชาชนในท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกประชาชนตามระดับการศึกษา เพศและอาชีพ

๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกกตูมที่อยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๘,๗๑๙ คน^๒ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๗ คน ตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Kerjcie & Morgn โดยการสุ่มแบ่งชั้น (Systematic Random Sampling)^๓ รายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบโดยทดสอบค่า t- test แบบ Independent Samples และวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน ในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

^๒ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอคงหลวง, ธันวาคม ๒๕๕๖, (เอกสารอัดสำเนา).

^๓ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๔๑-๔๘.

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ๑ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง ๓ ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาป่าไม้และฟื้นฟูสภาพป่า ด้านการประมง ด้านการอาชีพเสริม และอยู่ในระดับน้อย ๑ ด้าน คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่นๆ

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ อาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕

๓. ข้อเสนอแนะของของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรจะมีคลองส่งน้ำเข้าสู่ไร่นาของชาวบ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลกกตูม

๒. ด้านการพัฒนาป่าไม้และฟื้นฟูสภาพป่า ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกในหน้าที่ให้มากกว่านี้ รองลงมา คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการรักษาป่า และลำดับสุดท้ายควรมีมาตรการในการรักษาป่าไม้ให้ถูกตัดไม้ทำลายป่าไปมากกว่านี้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ทำเองในการลักลอบตัดไม้ โดยเฉพาะการค้าไม้พยาง

๓. ด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการใช้สารเคมีล้วนมีอันตรายต่อทั้งคนและสัตว์ ทั้งสะสมในดิน รองลงมา คือ ให้ความรู้แก่ชาวบ้านเพื่อรู้ถึงการพัฒนาดินไม่ให้เสื่อม สภาพ

๔. ด้านการพัฒนาอาชีพ ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมอาชีพแก่ชาวบ้านให้ตรงกับความถนัดและความเป็นไปได้ของตลาด โดยแท้จริง รองลงมา คือ ไม่ควรอบรมอาชีพแบบละลายงบประมาณให้สิ้นไป ควรมีการติดตามอย่างจริงจัง และควรสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มอาชีพที่ก่อตัวแล้วในระดับหนึ่ง

๕. ด้านปศุสัตว์ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมด้านปศุสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ของคนในพื้นที่กกตูม บางครั้งการเลียนแบบภูมิภาคอื่นอาจไม่ได้ผล

๖. ด้านการประมง ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หน่วยงานรัฐควรส่งเสริมพันธ์ปลาแก่เกษตรกร รองลงมา คือ ควรติดตามให้ความรู้แก่เกษตรกรอยู่เสมอและลำดับสุดท้ายควรมีการให้ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำแก่ชาวบ้าน

๗. ด้านการอาชีพเสริม ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในด้านการสร้างอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยวให้มากกว่านี้ เพราะชาวบ้านจะไม่มีงานทำหลังหน้านาแล้ว

๘. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีข้อเสนอแนะจำนวน ๒ ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรทำถนนภายในหมู่บ้านให้ดีกว่านี้ รองลงมาไฟฟ้าดับบ่อยครั้งมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาแก้ไขอย่างจริงจัง

๙. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่นๆ ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีการติดตามงานเป็นระยะๆ ไม่ควรปล่อยปะละเลย รองลงมา คือ ไม่มีการติดตามงานเท่าที่ควร โครงการบางอย่างทำแล้วก็แล้วไป ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลแต่อย่างใด ทำให้ทำแบบตามมีตามเกิด

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

๑. การพัฒนาควรมาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

๒. การวางแผนงานในโครงการ การวางนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกครั้ง

๓. ควรมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะและควรมีแผนรองรับในการพัฒนาเมื่อเกิดปัญหาจะสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา

๔. โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพควรมีตลาดรองรับ ไม่ใช่การผลิตเพื่อกองไว้เป็นหลักฐานว่าได้ทำโครงการแล้ว

๕. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง ไม่ใช่การทำแบบครึ่งๆ กลางๆ

๖. ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างจริงจังเพื่อให้การพัฒนายั่งยืนและมั่นคงต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

๑. ควรศึกษาการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนแก่ประชาชนเพื่อการเพิ่มรายได้สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และการพัฒนาควรมาจากโครงการที่ประชาชนต้องการโดยแท้จริง เนื่องจากผลการศึกษาด้านปศุสัตว์ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่าด้านอื่นๆ

๒. ควรศึกษาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลและติดตามผลอย่างแท้จริงเพื่อเป็นการกระตุ้น และส่งเสริมให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป เนื่องจากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม ด้านการติดตามผลการ

ดำเนินงานและอื่นๆ จึงอยู่ในระดับน้อยอยู่ในระดับน้อย เพราะโครงการที่ไม่มีการติดตามผลอย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ :

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

๒) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ. “แนวทางพัฒนาต่อการรับบริการในสถานีดำรงจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙”. **ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

ปิยะพงษ์ สวัสดิ์. “แนวทางพัฒนาต่อการให้บริการของที่ทำการปกครองอำเภอ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”. **ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๐.

วิศรดา คงเดิม. “แนวทางพัฒนาต่อการให้บริการของสำนักงานประกันภัยจังหวัดพังงา”. **ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐.

สรเรสิริญา พงษ์พิพัฒน์. “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ในการให้บริการงานทะเบียนราษฎรของสำนักงานเทศบาลตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”, **ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

สุวัฒน์ บุญเรือง. “แนวทางพัฒนาของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลสุนทรภู่ : ศึกษาเฉพาะด้านการจัดเก็บรายได้”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

๓) เอกสารอัดสำเนา :

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอตงหลวง, ธันวาคม ๒๕๕๖. (เอกสารอัดสำเนา)